

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Instrvctio R. P. Bartholomæi Riccii Societatis Iesv
Theologi De Modo Recte Meditandi De Rebus Divinis**

Ricci, Bartolomeo

Mogvntiæ, 1605

7 Quis finis propositus esse debeat in Meditatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59608)

tuæ superioris vitæ delicta recogites, tum aliquot dies vel hebdomadas in commutatione rerum diuinarum feruentique oratione impendas, sic enim & iacturam in vita spiritali factam facile resarcies, & fructuosius alacriusque ad consueta exercitia proximis iuuandis destinata redibis.

*Quis finis propositus esse debeat in
Meditatione.*

C A P. VII.

NON alius finis vltimus scopusve tibi in Meditatione propositus esse debet, quã diuinam maiestatem laudandi, quam *laudant astra matutina*, hoc est, angeli beati, cum quibus *Et nostras voces*, vt Ecclesia canit, *Et admitti iubeat, deprecamur*. Proximus autem finis, in quẽ continenter oculi mentis dirigendi sunt, esse debet tua sanctificatio, quæ consistit primo in declinatione à malo quod B. Paulus ad Romanos scribens vocat, *exuere veterẽ hominem*. Secundo vero in operatione boni, quod idẽ vocat, *induere hominem nouum*. Ad Coloss enim scribens. *Induite, inquit, nouum hominem, qui secundum Deum creatus est*. Qua verborum forma innuisse videtur Apostolus, debere nos

Rom. 5.

Col. 3.

non

non modo cogitationes, affectusq; nostros
internos, sed actiones etiam externas, con-
formare actionibus Christi Domini nostri;
haud secus, quam si totidem Christi videre-
mur. Forte enim ideo in epistola ad Roma- *Rom. 13.*
nos dixit. *Induimini Dominum IESUM Chri-
stum.* Etenim, si quis alterius vestibus indu-
tus, eundē incessu, gestu, cæteroq; corporis
motu imitetur, à longe apparet ille ipse, sic
Christianus perfectionis studiosus omnes
actiones suas tam internas, quam externas
apte debet conformare vitæ Christi, vt an-
gelorum, hominumq; oculis appareat alter
Christus Poteris autem facile & citra erro-
rem actiones tuas illis Christi accommodare,
si diuina iuuante gratia sedulo & attente, de
vita, passioneque eius sacratissima medite-
ris: in ea enim omnes virtutum perfectio-
nes tanquam in speculo teste B. Bernardo
relucēt. Vnde ad fratres de monte Dei Car-
thusianos ita scribit. *Notitiis ad excitanda
eorum interiora, melius & tutius proponuntur
meditanda redemptoris nostri exteriora. Nam
ostenditur in eis exemplum humilitatis, pro-
uocatio charitatis, & affectus pietatis.*

INTELLIGES VERO melius totum, quod de
imitandis Christi Domini actionibus dixi,
si prius duo posuerim fundamenta. Primum

est S. THOMÆ, in omni actione externa concurrere tres potentias actiuas, (nam quarta, quæ est intellectus cū sua cognitione antecedit.) Prima est voluntas, quæ actionē eligit, & acceptat, & quod plus est, immediate potentia motrici commendat, quo eā exequatur, quæ est ordine tertia, aut per sensualitatem imperat, quæ est secunda. Exempli loco sit, voluntariè obiicere brachium vulnerandum ferienti, vt saluum maneat caput. Hic primum intellectus considerat, si ictus ferientis capite excipiat, in discrimen vocari vitā, eamq; brachii incolumitati præferendā, idq; repræsentat voluntati, quæ mox huic iudicio parens mādāt sentiendi facultati, vt brachio ictū excipiat. acquiescit illa & rursum imperat Motrici, vt exequatur, q̄ facit attollendo brachium vt seruet caput.

ALTERVM fundamentum est Apostoli Pauli, qui ad Romanos scribens. *Sentio, ait, aliā legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuantem me in lege peccati.* quod nō est aliud, quam dicere, bellum quoddam geri inter

Gal. 6. Spiritum & carnem. *Caro, enim (vt alibi ait) concupiscit aduersus Spiritū, & Spiritus aduersus carnē.* Hanc pugnam carnis & Spiritus omnes in exercitatione operum bonorum experimur & nonnunquam efficit, vt faciamus, quæ nō

Rom. 7. vellemus, vt & Paulus de se confitetur. *Non*
quod

quod volo bonum, hoc ago: sed quod nolo malum, hoc facio. Nonnunquam etiam facit, ut longius progrediamur, & succumbamus.

Dico ergo in Christi actionibus, omnes illas operatrices potentias cum summa concordia concurrisse. Imo & passionibus. nam cum aliquid aduersi ei perferendum esset in voluntate producebat actum acceptationis, imperabatq; sensualitati ut idē faceret, quæ ilico obsequebatur Atq; ex hoc Appetitus sensitiui consensu forte poterimus intelligere voluntatem Christi in Daudicis verbis fuisse laudatā *Amicus meus, & notus meus, Psal. 54. qui simul mecum dulces capiebas cibos: & in domo Domini ambulauimus cum consensu.* Atq; item, quod Dominus noster apud Lucam geminato verbo expressit. *Desidero Luc. 14. desiderauit hoc Pascha manducare uobiscum.* quasi diceret. Pascha illud vltimum meæ passionis non voluntatis modo, sed etiam appetitus sensitiui desiderio desiderauit.

Ut finem deniq; faciamus, aio, quo crebrius, firmitusq; hi duo appetitus in actionibus, per passionibusque tuis copulabuntur, quoq; viuacius intellectus iudicio suo præsto fuerit, & quo præptius efficaciusq; motrix facultas omnia executata fuerit, hoc propius Christo in operationibus, assimilaberis.

DE Studio autem & industria, quæ à nobis vſurpanda eſt in perpendenda Chriſti vita ſanctiſq; eius operibus, dico, eam aptiſſime nos poſſe diſcere ab iis qui artem pingendi profitentur. Hi enim oculis obiecta re, cuius effigiem volunt exprimere, principio accurate contemplantur partem eam, à qua initium faciendum eſt: eaq; aliquoties circumſpecta, tandē in ſubiecta tabula primas incipiunt trahere lineas, ſed in medio trahendi curſum ſubinde inhiſcent, vt vident, num recte trahantur, idemque iterant, cum finem trahendi fecerint, ſic & in cæteris lineis ducendis ſenſim pergunt, donec totam effigiem expreſſerint. Haud ſecus nos debemus iterumq; iterumq; mentis oculos in vitam Chriſti Domini noſtri deſigere, ac deinde in tabula perſonæ noſtræ operum Chriſti lineamenta adumbrare, ſeduloque expendere an prototypo respondeant.

CETERVM eſt hoc loco quiddam magni momenti notandum; nempe in hoc depingendi labore reperiri tres actiones trib. hominum ſtatibus, hoc eſt, incipientium, proficientium & perfectorum non abſimiles. Prima eſt, tantum extrema cuiuſq; membri lineamēta gypſo, vel alia materia exprimere, quæ congruit incipientibus. Secunda eſt,
linea.

lineamenta tingere coloribus secundum cuiusq; naturam. Et hæc est proficientium. Tertia est, expolire, & perfectionem extremam adiungere, quod fit colorib. optimis. Et hæc est propria perfectorum. Dico igitur in incipientibus, qui nondū perfecte animi passiones domuerunt, nonnunquam intellectum & voluntatem ita à bonorum operū exercitio retrahi, vt ea tm̄ exterius faciant, ac proinde Christi vitæ non nisi secundum externam speciem sese conformant, cuiusmodi sunt ii religiosi, qui boni aliquid faciunt, eo tantum, quia ita præscribunt Regulæ, vel quia ita superior mandauit, vel ob alium similem humanum respectum, similes pictori primas tantum lineas ducenti. Nec tamen id agendo delinquant, sed paulatim se ad maiorem perfectionem comparant, vt intellectum quoq; & voluntatem ad benefaciendum inflectant: nam sicut imago colorib licet rudius, tincta, clarius representat exemplar suum, quam quæ tantū est primis ducta lineis, sic etiam huius actiones similiore sunt actionibus Christi, eo q̄ vtrasq; & intellectus & voluntatis actiones habeat coniunctas: voluntatis quidem vt libenter exerceat; intellectus vero vt iudicet conuenienter eas fieri, quantumuis aliquando appetitus sensitius repugnet. qui in perfectis
vel

vel tam raro, vel tā cunctabundè repugnat, vt ad primum rationis nutum fere pareat, & imperata exequatur, ac ideo illos comparauimus iis pictoribus qui extremā manum imagini apponunt Neque tibi videri debet nouum & incredibile, posse sentiendi facultatem eo pertingere, vt consentiat actioni naturaliter sibi repugnanti: id siquidem totum, non naturæ, sed gratiæ adscribendum est diuinæ, atq; virtutis indoli, quarum vim expertus Dauid dixit *Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum viuū.* Dixi Perfectos quoq; persentiscere eiusmodi pugnā carnis & Spiritus, sed id fit rarissime, languidissimeque: quia in hac vita non fiet, vt prorsus ab ea liberentur. Quamquam negari non potest continua eorū mortificatione fieri, vt quotidie imminuatur, ac ideo ad viuam Christi similitudinem propius accedant cum B. Apostolo Paulo ita loquente. *Nos autem in eandē imaginem transformamur à claritate in claritate, tanquam à Domini Spiritu.* quasi diceret. Assidue in manibus voluntariæ, dulcisq; meditationis penicillum, tabellamq; exquisitis virtutum coloribus effigiatam tenemus, ac perpetuo magis magisque conamur imaginem perficere: neq; satis nobis est, vt qualicumq; modo Christum in ea repræsentemus, sed ad tantam similitudinem aspiramus, vt non modo

Psal. 33.

2. Cor. 3.

modo videamur esse quidam Christi, verum etiam omnino transformemur in ipsum, nec solum exprimamus eius effigiem, sed ipsissimam et formam obtineamus, vnde dicit *In eandem imaginem TRANSFORMAMVR.*

Ex dictis perspicue liquet, Meditationem illam bonam & fructuosam censerem, cuius beneficio in notitiam alicuius virtutis Christi D. N. vel defectus illi oppositi venimus: vel certe qua magis, quam prius ea notitia fuerimus illustrati. Fructuosorem vero, qua Dominus noster bonum propositum suggestit, aut passionem aliquam coercendi, aut virtutem aliquam complectendi, aut extirpandi vitium, aut pravam inclinationem, consuetudine expugnandi, aut denique si propositum simile ante in animo extiterat quidem, sed nunc magis sit efficax & inflammatum. Idque totum intelligendum est et de orationibus, vel meditationibus in quas multe animi distractiones (modo inuoluntariae, ac proinde culpae expertes sint) inciderint. Dixi, hoc secundum, id est, bonum propositum esse praestantius primo, si loquamur de bona cogitatione. Nam sicut melius est in venatione capere leporem, quam eundem currentem videre, sic melius est bene facere, cui proximum est propositum bene faciendi, quam bene cogitare. Atque idcirco pluris facere debes in tuis meditationibus illud, quam hoc.